

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

Αθήνα, 09.03.2026

Α.Π. : 1774

Προς: Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων και Α.Κ.Ε.

Ταχ. Δ/ση: Λ. Αμαλίας 14, Τ.Κ. 105 57, Αθήνα
Πληροφορίες: Α. Τσακύρη
Τηλ.: 210 3736140
Email: koinovouleytikos@mintour.gr

Κοιν.: 1.Βουλευτή κ. Μιχάλη Κατρίνη
2. Βουλευτή κ. Πάρι Κουκουλόπουλο
3. Βουλευτή κ. Παναγιώτη Δουδωνή
4. Βουλευτή κ. Χριστίνα Σταρακά
5. Βουλευτή κ. Κατερίνα Σπυριδάκη
6. Υπουργείο Εσωτερικών - Γρ. Υπουργού
7. Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και
Αθλητισμού - Γρ. Υπουργού
8. Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και
Οικονομικών-Γρ. Υπουργού

Θέμα: Απάντηση στην με Α.Π. 749/30.10.2025 Ερώτηση

Σχετικά με την εν θέματι ερώτηση που κατέθεσαν στη Βουλή των Ελλήνων πέντε (5) βουλευτές της παράταξης "ΠΑΣΟΚ - Κίνημα Αλλαγής", σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

Η υπ' αρ. 19640/25.10.2023 Πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για την υποβολή αιτήσεων ενίσχυσης - Οδηγός εφαρμογής για το πρόγραμμα κρατικής ενίσχυσης «Αναβάθμιση των εγκαταστάσεων Χιονοδρομικών Κέντρων» (ΑΔΑ: 60ΨΟ465ΧΘΟ-Τ96), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, υλοποιείται σύμφωνα με το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου των δράσεων και των έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, όπως ισχύει.

Ειδικότερα, σύμφωνα με την Πρόσκληση, η οποία θέτει το πλαίσιο συμμετοχής στο Πρόγραμμα, η διαδικασία αξιολόγησης των αιτήσεων ενίσχυσης είναι εκείνη της «**άμεσης αξιολόγησης**» (**first-come, first-served**). Σύμφωνα με αυτή, οι αιτήσεις αξιολογούνται αυτοτελώς και εγκρίνονται με βάση τη χρονική σειρά υποβολής τους (ημερομηνία και ώρα), μέχρι εξαντλήσεως των διαθέσιμων πιστώσεων.

Η χρονική προτεραιότητα εφαρμόζεται μόνο εφόσον η αίτηση κριθεί πλήρης και επιλέξιμη. Η διαδικασία αξιολόγησης περιλαμβάνει υποχρεωτικά:

- **Έλεγχος Πληρότητας**, κατά τον οποίο διασφαλίζεται η υποβολή όλων των απαιτούμενων δικαιολογητικών, συμπεριλαμβανομένων οικονομοτεχνικών μελετών και τεκμηρίωσης δαπανών.
- **Έλεγχος Επιλεξιμότητας**, κατά τον οποίο εξετάζεται η τήρηση των κριτηρίων επιλεξιμότητας του δικαιούχου και των δαπανών κάθε επενδυτικού σχεδίου.
- **Κριτήρια Επιλεξιμότητας**, ήτοι η Πρόσκληση δεν βασίζεται μόνο στη χρονική σειρά, αλλά απαιτεί τη σωρευτική πλήρωση συγκεκριμένων κριτηρίων, όπως την

ικανότητα κάλυψης της Ιδιωτικής Συμμετοχής, τη Νόμιμη Σύσταση του φορέα, την Πράσινη Ανάπτυξη (με την υλοποίηση τουλάχιστον μίας σχετικής δράσης) και, κυρίως, τη **Βιωσιμότητα της Επένδυσης**, η οποία τεκμηριώνεται με οικονομοτεχνική μελέτη που αποδεικνύει την ύπαρξη «θετικών καθαρών κερδών καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής της επένδυσης».

Για την αντιμετώπιση του κινδύνου υπερτιμολογήσεων, η Πρόσκληση υποχρεώνει ρητά τον δικαιούχο να αποδείξει το «**εύλογο κόστος**» των δαπανών. Αυτό τεκμηριώνεται μέσω α) της υποβολής **τριών (3) προσφορών** από διαφορετικούς προμηθευτές για κάθε δαπάνη εξοπλισμού αξίας άνω των 1.500€, β) της υποβολής αναλυτικών προμετρήσεων και προϋπολογισμών για κτηριακές εγκαταστάσεις, γ) της αξιολόγησης που περιλαμβάνει τον **έλεγχο για το «εύλογο του ύψους των επιλέξιμων δαπανών»** βάσει αυτών των προσφορών και μελετών.

Περαιτέρω επισημαίνεται ότι το ποσοστό ενίσχυσης καθορίζεται βάσει των διατάξεων του Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού (ΓΑΚ) και **δεν υπερβαίνει τη διαφορά μεταξύ των επιλέξιμων δαπανών και του κέρδους εκμετάλλευσης της επένδυσης (χρηματοδοτικό κενό)**. Η χρηματοδότηση 100% αφορά μόνο σε τεκμηριωμένες περιπτώσεις «μέτρων τοπικού χαρακτήρα». Ωστόσο, κανένα από τα πέντε εγκεκριμένα επενδυτικά σχέδια δεν εμπίπτει σε αυτά.

Τέλος, σημειώνεται ότι η Πρόσκληση βασίστηκε στα πρότυπα των προσκλήσεων του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και προ της δημοσίευσής της έλαβε τις προβλεπόμενες εγκρίσεις νομιμότητας από την Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης (ΕΥΣΤΑ) και την Κεντρική Μονάδα Κρατικών Ενισχύσεων (ΚΕΜΚΕ), σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4152/2013 (Α' 107) και της υπ' αρ. 119126 ΕΞ 2021/28.09.2021 (Β' 4498) υ.α., όπως ισχύει.

Σε ό,τι αφορά τα ειδικά ερωτήματα που τίθενται στην ερώτηση θέτουμε υπόψη σας τα εξής:

Αναφορικά με τη **διασφάλιση της πραγματικής ύπαρξης τριών (3) ανεξάρτητων και συγκρίσιμων προσφορών** αυτή επιτεύχθηκε στη φάση της αξιολόγησης (πριν την απόφαση έγκρισης κάθε επενδυτικού σχεδίου) και ενισχύεται στη φάση της διαδικασίας υλοποίησης του φυσικού αντικείμενου από τους δικαιούχους (πχ. μέσω των διαγωνιστικών διαδικασιών που διενεργούν οι δικαιούχοι) και από τους υφιστάμενους ελεγκτικούς μηχανισμούς.

Ειδικότερα, η Πρόσκληση απαιτούσε την υποβολή τουλάχιστον τριών (3) συγκριτικών προσφορών για κάθε δαπάνη εξοπλισμού άνω των 1.500€, οι οποίες έπρεπε να είναι ανεξάρτητες και συγκρίσιμες.

Ανεξάρτητος αξιολογητής και η Γνωμοδοτική Επιτροπή Αξιολόγησης (ΓΕΑ) έλεγξαν αυτές τις προσφορές για να επιβεβαιώσουν το εύλογο κόστος της δαπάνης. Εάν οι προσφορές δεν ήταν συγκρίσιμες ή τεκμηριωμένες, η δαπάνη απορρίπτονταν ή μειώνονταν στο εύλογο κόστος.

Ως προς το ζήτημα της **διασφάλισης της νομιμότητας των διακηρύξεων και της αποτροπής όρων που στρεβλώνουν τον ανταγωνισμό**, θέτουμε υπόψη σας ότι αποτελεί κεντρικό πυλώνα του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) του Ταμείου Ανάκαμψης

και Ανθεκτικότητας. Η διασφάλιση της νομιμότητας των όρων διενεργείται μέσω πολλαπλών μηχανισμών ελέγχου, όπως:

- **Νομική Δέσμευση:** όλες οι Αποφάσεις Έγκρισης του Υπουργείου Τουρισμού υποχρεώνουν ρητά τους δικαιούχους να τηρούν απαρέγκλιτα τις διατάξεις του εθνικού και ενωσιακού δικαίου και τις αρχές του θεμιτού ανταγωνισμού.
- **Εκ των Προτέρων Έλεγχος:** για συμβάσεις άνω των κοινοτικών ορίων, το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) του Ταμείου Ανάκαμψης (βάσει ΚΥΑ 108657 ΕΞ 2021) προβλέπει δεσμευτικό εκ των προτέρων έλεγχο από τον Φορέα Υλοποίησης, κατά τον οποίο ελέγχεται η νομιμότητα των όρων και η τήρηση των κανόνων ανταγωνισμού. Ανάλογα με τη συμβατική τους αξία, οι συμβάσεις υπόκεινται και στον προσυμβατικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου (σε περίπτωση δικαιούχων δημοσίου τομέα).
- **Κατασταλτικός Έλεγχος:** τα έργα υπόκεινται σε κατασταλτικό έλεγχο (ex-post) από τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα. Τυχόν φωτογραφικοί ή αποτρεπτικοί όροι, εφόσον διαπιστωθούν, οδηγούν σε επιβολή δημοσιονομικών διορθώσεων στη χρηματοδότηση. Επιπροσθέτως, κατά την υποβολή αιτημάτων πληρωμής, ο Φορέας Υλοποίησης διενεργεί διοικητικές επαληθεύσεις. Εάν διαπιστωθεί παράβαση των διατάξεων του εθνικού και ενωσιακού δικαίου και των όρων της Πρόσκλησης, η δαπάνη κρίνεται μη επιλέξιμη και επιβάλλονται δημοσιονομικές διορθώσεις (μείωση ή ανάκτηση της ενίσχυσης).

Σε ό,τι αφορά τον **ανεξάρτητο έλεγχο κόστους (benchmarking) για όλες τις δαπάνες** των πέντε χιονοδρομικών που έχουν ενταχθεί στο υποέργο, για τη αποτροπή της επιβάρυνσης του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας με πιθανές υπερκοστολογημένες προμήθειες ή έργα, αυτός έχει ήδη διενεργηθεί, όπως προβλέπεται ρητά στους όρους της Πρόσκλησης, με αποτελέσματα που αποδεικνύουν την αυστηρότητα της διαδικασίας.

Πιο συγκεκριμένα, η Πρόσκληση απαιτεί από τους δικαιούχους την υποβολή τουλάχιστον τριών (3) συγκριτικών προσφορών για κάθε δαπάνη εξοπλισμού άνω των 1.500€. Αυτή η απαίτηση αποτελεί τον εκ των προτέρων υποχρεωτικό έλεγχο κόστους που διενεργείται από τους αξιολογητές του Υπουργείου (ανεξάρτητο αξιολογητή και Γνωμοδοτική Επιτροπή Αξιολόγησης αιτήσεων ενίσχυσης). Σε περίπτωση που οι δαπάνες δεν τεκμηριώνονται επαρκώς (π.χ. με προσφορές), απορρίπτονται από το εγκεκριμένο κόστος.

Σχετικά με τη **διενέργεια ελέγχου νομιμότητας από το Ελεγκτικό Συνέδριο, την ΕΑΔΗΣΥ και την Εθνική Αρχή Διαφάνειας** σας γνωρίζουμε ότι οι ανωτέρω ελεγκτικοί μηχανισμοί διενεργούν τους προβλεπόμενους κατά περίπτωση ελέγχους αυτοδίκαια, κατόπιν καταγγελίας, προδικαστικής προσφυγής κτλ. για τις δημόσιες συμβάσεις και δαπάνες. Σε κάθε περίπτωση, το Υπουργείο Τουρισμού, ως φορέας ευθύνης δράσεων του ΤΑΑ, τηρεί τις προβλεπόμενες στο ΣΔΕ διαδικασίες και βρίσκεται στη διάθεση των αρμόδιων αρχών.

Σε ό,τι αφορά την **τήρηση των κανόνων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας** αυτή διασφαλίζεται από ένα αυστηρό και πολυεπίπεδο πλαίσιο ελέγχων, τόσο προληπτικών (ex-ante) όσο και κατασταλτικών (ex-post), το οποίο εστιάζει στη σύγκρουση συμφερόντων και τη διαφάνεια, ενώ προβλέπει σαφείς διαδικασίες ανάκτησης.

Πιο συγκεκριμένα, η πρόληψη και αντιμετώπιση της σύγκρουσης συμφερόντων διασφαλίζεται μέσω:

✓ Συμβατικής Δέσμευσης: η Πρόσκληση και οι Αποφάσεις Έγκρισης υποχρεώνουν ρητά τους δικαιούχους να τηρούν τους κανόνες της «χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης» και της «αποτελεσματικής πρόληψης της σύγκρουσης συμφερόντων».

✓ Εκ των Προτέρων Ελέγχου: το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ), όπως τροποποιήθηκε με την ΚΥΑ 108657 ΕΞ 2025 (ΦΕΚ Β' 3275/26.06.2025), προβλέπει διαδικασίες ελέγχου εκ μέρους του φορέα ευθύνης/υλοποίησης.

✓ Συλλογής Δεδομένων Πραγματικών Δικαιούχων: το ΣΔΕ (ΚΥΑ 108657 ΕΞ 2025, Άρθρο 5, παρ. 9) επιβάλλει την υποχρεωτική συλλογή και καταχώριση των στοιχείων των πραγματικών δικαιούχων του αναδόχου, σύμφωνα με την Οδηγία (ΕΕ) 2015/849, ώστε να είναι δυνατή η διασταύρωση για τυχόν σύγκρουση συμφερόντων.

Αναφορικά με την **Υποχρέωση Διαφάνειας και Δημοσιότητας** οι δικαιούχοι, ως Αναθέτουσες Αρχές, υποχρεούνται συμβατικά (όπως αναφέρεται σε όλες τις Αποφάσεις Έγκρισης) να τηρούν απαρέγκλιτα τις διατάξεις της εθνικής και της ενωσιακής νομοθεσίας. Αυτό περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τις δημοσιεύσεις στο ΚΗΜΔΗΣ/ΕΣΗΔΗΣ και στη Διαύγεια, διασφαλίζοντας τον μέγιστο βαθμό διαφάνειας.

Επίσης, όπως αναφέρθηκε, έλεγχος νομιμότητας διενεργείται εκ των προτέρων στις διακηρύξεις, διασφαλίζοντας ότι οι κανόνες δημοσιότητας και ανταγωνισμού τηρούνται πριν την έναρξη της διαδικασίας.

Επιπλέον, η Πρόσκληση και οι Αποφάσεις Έγκρισης επιβάλλουν συγκεκριμένες υποχρεώσεις δημοσιότητας (π.χ. ανάρτηση πινακίδων, χρήση εμβλημάτων ΕΕ και «Ελλάδα 2.0»), η τήρηση των οποίων ελέγχεται κατά τις επιτόπιες επαληθεύσεις (πιστοποίηση φυσικού αντικειμένου).

Οι δε διαδικασίες ανάκτησης κονδυλίων είναι σαφείς και ενεργοποιούνται αμέσως μόλις διαπιστωθούν παρατυπίες, όπως ρητά ορίζεται στην Πρόσκληση του προγράμματος.

Συγκεκριμένα η Απόφαση Έγκρισης ανακαλείται και η ενίσχυση «ανακτάται εξ ολοκλήρου και εντόκως» (σε πλήρες ποσό και με τόκο) από τη στιγμή που καταβλήθηκε, εάν διαπιστωθεί α) διαπιστωμένη απάτη βάσει απόφασης αρμόδιας δικαστικής αρχής, β) ότι ο δικαιούχος δηλώνει ψευδή στοιχεία με σκοπό να λάβει την ενίσχυση, γ) παράβαση νομικού πλαισίου (π.χ. κανόνων δημοσίων συμβάσεων ή κρατικών ενισχύσεων) και δ) παρεμπόδιση ελέγχου (ο δικαιούχος εμποδίζει τη διενέργεια οποιουδήποτε σχετικού ελέγχου).

Η διαδικασία ανάκτησης υλοποιείται σύμφωνα με την ΚΥΑ 71693 ΕΞ 2023 (Β' 3079) (όπως αναφέρεται στο ΣΔΕ), η οποία καθορίζει τις «Διαδικασίες επιβολής δημοσιονομικών διορθώσεων αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών» από πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Τέλος, σχετικά με την **ενεργοποίηση δεσμευτικών οδηγιών και παρεμβάσεων εποπτείας/κυρώσεων ώστε οι διαδικασίες να τηρούν πλήρως το θεσμικό πλαίσιο διαφάνειας και ανταγωνισμού**, σας γνωρίζουμε ότι οι Δικαιούχοι/Τελικοί Αποδέκτες δεσμεύονται συμβατικά να τηρούν πλήρως το θεσμικό πλαίσιο, μέσω:

- Της Υποχρέωσης Πλήρους Τήρησης Δημοσίων Συμβάσεων: ο Δικαιούχος υποχρεούται μέσω της Απόφασης Έγκρισης να τηρεί απαρέγκλιτα την ενωσιακή και εθνική νομοθεσία κατά την εκτέλεση του έργου. Αυτό συνεπάγεται την τήρηση των κανόνων διαφάνειας και ανταγωνισμού (π.χ. μη περιοριστικοί όροι, ορθή δημοσιότητα).
- Της Εσωτερικής Υποχρέωσης Καταπολέμησης Απάτης & Σύγκρουσης Συμφερόντων: ο Δικαιούχος δεσμεύεται να λάβει όλα τα απαραίτητα μέτρα για την αποτελεσματική

πρόληψη και αντιμετώπιση της απάτης και της σύγκρουσης συμφερόντων και ο Φορέας Υλοποίησης προβαίνει σε διοικητικούς ελέγχους κατά τον έλεγχο του αιτήματος πληρωμής.

- Της Υποχρέωσης Τήρησης Αρχείου και Προσβασιμότητας: ο Δικαιούχος υποχρεούται να τηρεί τα έγγραφα του έργου (συμβάσεις, διακηρύξεις κ.λπ.) για πέντε (5) έτη μετά την τελική πληρωμή και να διασφαλίζει την πλήρη πρόσβαση σε αυτά των ελεγκτικών αρχών, όπως η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, η OLAF κ.λπ., διασφαλίζοντας τη διαφάνεια των διαδικασιών.

Σε περίπτωση που οι παραπάνω δεσμευτικές οδηγίες παραβιαστούν, ενεργοποιούνται οι εξής κυρώσεις και διαδικασίες ανάκτησης:

- Διοικητικές Επαληθεύσεις (Εποπτεία): ο Φορέας Υλοποίησης διενεργεί διοικητικές επαληθεύσεις επί των δικαιολογητικών πληρωμής. Εάν διαπιστωθούν παρατυπίες στους διαγωνισμούς ή παραβιάσεις των όρων της Πρόσκλησης (π.χ. παραβίαση κανόνων ανταγωνισμού), ο ΦΥ δεν προχωρά σε πιστοποίηση και πληρωμή της δαπάνης.
- Ανάκληση Έγκρισης και Άμεση Ανάκτηση Κονδυλίων: η Απόφαση Έγκρισης ανακαλείται και η ενίσχυση ανακτάται εξ ολοκλήρου και εντόκως (με νόμιμο τόκο) από τον Δικαιούχο, σε περίπτωση μη συμμόρφωσης με τις διατάξεις της νομοθεσίας, διαπιστωμένης απάτης ή υποβολής ψευδών στοιχείων
- Διαδικασία Ανάκτησης (Κυρώσεις): η διαδικασία ανάκτησης γίνεται με την εφαρμογή των διατάξεων του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (ΚΕΔΕ), διασφαλίζοντας την άμεση επιστροφή των αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών στο Ταμείο Ανάκαμψης.

Περαιτέρω, σε ό,τι αφορά τα ειδικότερα ζητήματα που τίθενται για κάθε επενδυτικό έργο ξεχωριστά θέτουμε υπόψη σας ότι, για την αξιολόγηση και έγκριση των εν λόγω επενδυτικών σχεδίων, το Υπουργείο Τουρισμού εφάρμοσε τα οριζόμενα στη σχετική Πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος, η οποία προ της δημοσίευσής της έλαβε τις προβλεπόμενες εγκρίσεις νομιμότητας. Οι εγκριτικές αποφάσεις που εξέδωσε δεσμεύουν ρητά τους δικαιούχους να τηρούν την κείμενη εθνική και ενωσιακή νομοθεσία.

Σημειώνεται ότι όλες οι διαδικασίες και ενέργειες υπόκεινται στον έλεγχο των αρμόδιων ελεγκτικών μηχανισμών και εξετάζονται κατά περίπτωση.

Ακριβές Αντίγραφο

Ελένη Παπασπύρου
Γραφείο Νομικών και Κοινοβουλευτικών
Θεμάτων

Η ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

ΟΛΓΑ ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

ΕΥΠΑΤΕ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ

-Γραφείο Υπουργού

-Υπηρεσία Συντονισμού

-Γραφ. Υπηρεσιακής Γραμματέως

Σελίδες απάντησης: (5)

Σελίδες συνημμένων: (0)

Σύνολο Σελίδων : (5)